

Sicer pa Travnik, starodavno bosansko mesto, ki ima svoje korenine že v pred-rimski in rimski dobi in ki je postal v XVII. stol. kasaba in središče nahije in je bil od XVIII. do srede XIX. stol. prestolnica bosanskega pašaluka, ves čas pa eden od centrov srednjobosanskega prostora, to nedvomno zasluži. Slikovito mesto, ki leži v zgornjem delu doline Lašve ob pomembnih prometnih poteh osrednje Bosne, je v teku zgodovine doživljalo obdobja vzponov in zastojev. Njegov utrip je najbolj zastal konec XIX. stoletja in pod bivšo Jugoslavijo. Po letu 1945 pa se je z novo industrijo naglo razvijal, čeprav ne tako močno, kot bi se, če ne bi na njegovem vplivnem območju nastala še dva industrijska centra: Vitez in Novi Travnik.

K. Papić je vsa historično-geografska dogajanja podrobno prikazal. Izhajajoč iz širšega položaja mesta in naravnih razmer, ki so pogojevale mestni razvoj, je temeljito, v smislu moderne urbane geografije, obdelal predvsem mestne funkcije in odnos mesta do okolice in drugih središč v posameznih historičnih obdobjih: turškem, avstroogrskem, predvojnem jugoslovanskem in po osvoboditvi. Ob tem je nekoliko zanemaril edino mestno zgradbo in njene sestavine, čeprav bi slednja zaslužila glede na značaj Travnika več pozornosti. Monografiji se pozna, da je zrasla ob poznavanju znanstvene literature, terenskem delu in delovnih skušnjah avtorja, kar ji daje stvaren, znanstven, pa tudi aplikativen značaj.

I. Vrišer

Milan Vresk: Osnove urbane geografije, Školska knjiga, Zagreb, 1977, str. 127.

V jugoslovanski geografski literaturi so redki priročniki posvečeni v celoti metodam geografskega proučevanja. Doslej še ni bilo primera takšnega celostnega prikaza problemov in raziskovalnih metod, kot je Vreskova knjiga, v kateri so sistematično podane metode pristopov k obravnavanju vseh glavnih geografskih problemov v mestnem prostoru. Vendar avtor ni imel namena podrobneje predstaviti vseh številnih modificiranih pristopov k proučevanju mestnega prostora. Zasnovo svoje knjige je avtor oprl predvsem na dela ameriških in angleških strokovnjakov. Ta temeljna spoznanja o urbanem prostoru je dopolnil z drugimi, predvsem kasnejše nastalimi deli in obenem aktualiziral osnovno tematiko. Mesto pojmuje Vresk kot prostor največje koncentracije vseh človekovih dejavnosti in kot sintezo velikega števila dejavnikov.

Po uvodni informaciji o pojmu mesta in urbanizacije ter o nalogah urbane geografije, so v knjigi predstavljene mestne funkcije, metode njihovega ovrednotenja in pristop k funkcionalni klasifikaciji mest. Obsežno je poglavje o prostorski strukturi mesta, v katerem so prikazane metode raziskovanja, ter poglavje o funkcijski, populacijski in morfološki strukturi mesta. V nadaljevanju so na primerih razvitih držav prikazani problemi opredelitve urbanizacije vseh stopenj, na koncu pa je obravnavana še problematika vplivnih območij in centralnosti mestnih naselij.

Iz obsežne literature je Vresk v najkrajšem možnem obsegu zelo uspešno podal dokaj izčrpno informacijo o geografskih problemih razvoja mestnega prostora ter o metodah njihovega proučevanja. Studija je opremljena tudi s številnimi reprodukcijami kartogramov, grafikonov in diagramov.

M. Pak

Iz tuje geografske književnosti

Martin C. Kellman, Plant Geography, London 1975, 135 strani, 20 risb in diagramov, 4 tabele in 12 fotografij.

Knjiga je izšla kot šesti zvezek zbirke »Geografija« (The Field of Geography), ki jo urejata znana angleška geografa W. B. Morgan in J. C. Pugh. Knjige, ki so jih do sedaj izdali v tej zbirki, obravnavajo: agrarno geografijo, kartografske metode, politično geografijo, prostorske strukture in gospodarsko geografijo. Celotna zbirka je po besedah urednikov zasnovana tako, da bi služila potrebam današnjih študentov geografije.